TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. liepos 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 1999/5/EB – Abipusis radijo ryšio įrangos ir galinės telekomunikacijų įrangos atitikties pripažinimas – Darniųjų standartų buvimas – Būtinybė gamintojui kreiptis į notifikuotąją įstaigą – Notifikuotosios įstaigos identifikacinio numerio tvirtinimas“

Byloje C-192/17

dėl *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) 2017 m. vasario 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. balandžio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

COBRA SpA

prieš

Ministero dello Sviluppo economico

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. Vajda (pranešėjas), teisėjai K. Jürimäe ir C. Lycourgos,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Garofoli,

– Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir D. Kukovec,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: italų.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo (OL L 91, 1999, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 23 t., p. 254), iš dalies pakeistos 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL L 188, 2009, p. 14) (toliau – Direktyva 1999/5).

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *COBRA SpA* ir *Ministero dello Sviluppo economico* (Ekonominės plėtros ministerija, toliau – MISE) ginčą dėl to, kad ant COBRA gaminamų aparatų ir jų pakuočių nenurodytas notifikuotosios įstaigos identifikacinis numeris.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyva 1999/5 nuo 2016 m. birželio 13 d. buvo panaikinta ir pakeista 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/53/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su radijo įrenginių tiekimu rinkai, suderinimo, kuria panaikinama Direktyva 1999/5/EB (OL L 153, 2014, p. 62). Vis dėlto, atsižvelgiant į datą, kai klostėsi pagrindinės bylos aplinkybės, šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą turi būti nagrinėjamas remiantis Direktyva 1999/5.

4 Direktyvos 1999/5 14, 27 ir 32 konstatuojamosiose dalyse buvo nustatyta:

„(14) kadangi turėtų būti pasirūpinta, kad radijo ryšio įrenginiai ir telekomunikacijų galiniai įrenginiai nekeltų vengtino pavojaus sveikatai;

<…>

(27) kadangi visuomenė suinteresuota turėti visoje Europoje suderintus radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių dizaino ir gamybos standartus; kadangi tokių suderintų standartų laikymasis suteikia pagrindą prielaidai dėl esminių reikalavimų atitikties; kadangi leidžiama naudoti ir kitas esminius reikalavimus atitinkančias priemones;

<…>

(32) kadangi turėtų būti leidžiama išleisti į laisvą apyvartą atitinkamus esminius reikalavimus atitinkančius radijo ryšio įrenginius ir telekomunikacijų galinius įrenginius; kadangi tokius įrenginius turėtų būti leidžiama eksploatuoti pagal jų paskirtį; kadangi, norint pradėti eksploataciją, gali prireikti leidimo naudotis radijo spektru ir teikti atitinkamas paslaugas.“

5 Šios direktyvos 1 straipsnio „Taikymo sritis ir tikslas“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Šia direktyva nustatoma radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių pateikimo į rinką, laisvo judėjimo ir eksploatacijos pradžios Bendrijoje reguliavimo sistema.“

6 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ buvo nurodyta:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokos:

<…>

c) „radijo ryšio įrenginys“ – tai gaminys arba jo atitinkama sudėtinė dalis, galintys perduoti informaciją skleisdami ir (arba) priimdami radijo bangas antžeminiams ir (arba) kosminiams ryšiams skirtame dažnių spektre;

<…>

h) „darnusis standartas“ – tai techninė specifikacija, kurią, Komisijos pavedimu, remdamasi [1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337),] nustatyta tvarka, skirta nustatyti europiniam reikalavimui, kurio laikytis nėra privaloma, priėmė pripažinta standartizacijos institucija.“

7 Tos pačios direktyvos 3 straipsnio „Esminiai reikalavimai“ 1 dalyje buvo nustatyta:

„Visiems aparatams taikomi šie esminiai reikalavimai:

a) naudotojo ir bet kurio kito asmens sveikatos apsauga ir sauga, įskaitant [1973 m. vasario 19 d. Tarybos direktyvoje 73/23/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektrotechniniais gaminiais, skirtais naudoti tam tikrose įtampos ribose, suderinimo (OL L 77, 1973, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 1 t., p. 261)] apibrėžtus saugos reikalavimus, netaikant jokių įtampos apribojimų;

b) apsauginiai reikalavimai, susiję su [1989 m. gegužės 3 d. Tarybos direktyvoje 89/336/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo (OL L 139, 1989, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 9 t., p. 481),] nurodytu elektromagnetiniu suderinamumu.“

8 Direktyvos 1999/5 5 straipsnio „Darnieji standartai“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Jeigu aparatas atitinka atitinkamus darniuosius standartus arba tas jų dalis, kurių žymenys buvo išspausdinti *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, valstybės narės daro prielaidą, kad yra laikomasi tų 3 straipsnyje nurodytų esminių reikalavimų, kuriuos apima šie darnieji standartai ar jų dalys.“

9 Šios direktyvos 7 straipsnio „Eksploatacijos pradžia ir teisė prisijungti“ 1 dalyje buvo nurodyta:

„Valstybės narės leidžia pradėti eksploatuoti aparatą pagal paskirtį, jeigu jis tenkina atitinkamus esminius reikalavimus, nurodytus 3 straipsnyje, bei kitas atitinkamas šios direktyvos nuostatas.“

10 Minėtos direktyvos 10 straipsnyje „Atitikties įvertinimo procedūros“ buvo nustatyta:

„1. Šiame straipsnyje pateikiamos atitikties įvertinimo procedūros taikomos siekiant parodyti, kad aparatas atitinka visus 3 straipsnyje nurodytus reikiamus esminius reikalavimus.

<…>

3. Telekomunikacijų galiniams įrenginiams, nenaudojantiems antžeminiams ar (arba) kosminiams ryšiams skirto radijo dažnių spektro, taip pat radijo ryšio įrenginių imtuvinėms dalims, gamintojo nuožiūra pasirinktinai taikomos II, IV arba V prieduose aprašytos procedūros.

4. Jeigu gamintojas pritaikė 5 straipsnio 1 dalyje nurodytus darniuosius standartus, radijo įrenginiams, nepatenkantiems į 3 dalies taikymo sritį, gamintojo nuožiūra pasirinktinai taikomos III, IV arba V prieduose nustatytos procedūros.

5. Jeigu gamintojas nepritaikė arba tik iš dalies pritaikė 5 straipsnio 1 dalyje nurodytus darniuosius standartus, radijo įrenginiams, nepatenkantiems į šio straipsnio 3 dalies taikymo sritį, gamintojo nuožiūra pasirinktinai taikomos IV arba V prieduose nustatytos procedūros.

<…>“

11 Tos pačios direktyvos 11 straipsnyje „Notifikuotosios įstaigos ir priežiūros institucijos“ buvo nurodyta:

„1. Valstybės narės praneša Komisijai apie įstaigas, kurias jos paskyrė vykdyti atitinkamas užduotis, nustatytas 10 straipsnyje. Valstybės narės, paskirdamos įstaigas, taiko VI priede nustatytus kriterijus.

2. Valstybės narės praneša Komisijai apie jų teritorijose įsteigtas valdžios institucijas, kurios vykdys priežiūros užduotis, susijusias su šios direktyvos taikymu.

<…>“

12 Direktyvos 1999/5 12 straipsnio „Žymėjimas „CE“ ženklu“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Aparatas, atitinkantis visus reikiamus esminius reikalavimus, pažymimas atitikties ženklu „CE“, nurodytu VII priede. Už jo naudojimą atsako gamintojas, jo įgaliotasis atstovas Bendrijoje arba asmuo, atsakingas už aparato pateikimą į rinką.

Tuo atveju, kai buvo pritaikytos III, IV arba V prieduose nustatytos procedūros, šalia ženklo užrašomas 11 straipsnio 1 dalyje nurodytos notifikuotosios įstaigos identifikacijos numeris. Radijo ryšio įrenginiai papildomai pažymimi įrenginio klasės atpažinimo žyma, jeigu tokia žyma yra priskirta. Aparatas gali būti pažymėtas bet kokiomis kitokiomis žymomis, jeigu jos neuždengia ir netrukdo įžiūrėti bei įskaityti „CE“ ženklo.“

13 Šios direktyvos III priede, susijusiame su atitikties įvertinimo procedūra, nurodyta 10 straipsnio 4 dalyje („Gaminių vidaus kontrolė ir konkretūs aparatų bandymai“), buvo nurodyta:

„Šį priedą sudaro II priedas ir šie papildomi reikalavimai:

Gamintojas arba kitas asmuo jo vardu turi atlikti visus esminius radijo bandymus kiekvieno tipo aparatams. Nustatyti, kurie bandymai yra esminiai, privalo gamintojo pasirinkta notifikuotoji įstaiga, išskyrus, jei tie bandymai nurodyti darniuosiuose standartuose. Notifikuotoji įstaiga privalo atsižvelgti į anksčiau priimtus kitų notifikuotųjų įstaigų sprendimus.

Gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas, įsisteigęs Bendrijoje, arba asmuo, atsakingas už aparato pateikimą į rinką, turi deklaruoti, kad šie bandymai paženklinti prietaisą notifikuotosios įstaigos identifikacijos numeriu.“

14 Pagal minėtos direktyvos VII priedo, susijusio su įrenginių ženklinimu, nurodytu tos pačios direktyvos 12 straipsnio 1 dalyje, 3 punktą, CE ženklas turi būti pritvirtintas prie gaminio arba ant jo informacinės plokštelės. Be to, juo turi būti paženklinta pakuotė, jei tokia yra, ir lydimieji dokumentai.

Italijos teisė

15 Klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms galiojusios redakcijos 2001 m. gegužės 9 d. *Decreto legislativo n. 269 – Attuazione della direttiva 1999/5/CE riguardante le apparecchiature radio, le apparecchiature terminali di telecomunicazione ed il reciproco riconoscimento della loro conformità* (Įstatyminis dekretas Nr. 269, kuriuo įgyvendinama Direktyva 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių ir abipusio jų atitikties pripažinimo; GURI paprastasis priedas,

Nr. 156, 2001 m. liepos 7 d.; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 269/2001) 11 straipsnio 3 dalyje buvo numatyta, kad „telekomunikacijų galiniams įrenginiams, nenaudojantiems antžeminiams ir (arba) kosminiams ryšiams skirto radijo dažnių spektro, taip pat radijo ryšio įrenginių imtuvinėms dalims, gamintojo nuožiūra pasirinktinai taikomos šio dekreto II, IV arba V prieduose aprašytos procedūros“.

16 Pagal šio įstatyminio dekreto 11 straipsnio 4 dalį, „[j]eigu gamintojas taikė 5 straipsnio 1 dalyje nurodytus darniuosius standartus radijo įrenginiams, nenumatytiems 3 dalyje, gamintojo nuožiūra pasirinktinai taikomos šio dekreto III, IV arba V prieduose nustatytos procedūros“.

17 Minėto įstatyminio dekreto 13 straipsnyje buvo nurodyta, kad „[a]paratas, atitinkantis visus reikiamus esminius reikalavimus, pažymimas atitikties ženklu CE, numatytu VII priede. Už jo naudojimą atsako gamintojas, jo įgaliotasis atstovas Europos Sąjungoje arba asmuo, atsakingas už aparato pateikimą rinkai. Tuo atveju, kai taikomos III, IV arba V prieduose numatytos procedūros, greta ženklo užrašomas 12 straipsnio 1 dalyje nurodytos notifikuotosios įstaigos identifikacijos numeris.“

18 To paties įstatyminio dekreto III priede buvo numatyta, kad „gamintojas arba kitas jo įgaliotas asmuo turi atlikti visus esminius kiekvieno tipo aparatų radijo bandymus. Nustatyti, kurie bandymai yra esminiai, privalo gamintojo pasirinkta notifikuotoji įstaiga, išskyrus atvejus, jei tie bandymai nurodyti darniuosiuose standartuose.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19 COBRA yra įmonė, veikianti vartojimo elektroninės įrangos sektoriuje ir prekiaujanti prekių ženklu „Pascal“ žymimu namuose naudojamu kartotuvu, kuris įrengiamas prie garso ar vaizdo signalo šaltinio, pagauna šio šaltinio signalą ir siunčia jį klausyti arba žiūrėti per televizorių, pastatytą iki 100 m atstumu. Šis siuntimas vyksta naudojant herco dažnių spektrą, taigi tai yra perdavimas radijo dažniais.

20 MISE yra kompetentinga tikrinti šio tipo aparatus Italijoje. Per 2011 m. gegužės 18 d. vykusį patikrinimą ji konstatavo, kad nei ant viešai parduodamų šio prekių ženklo aparatų, nei ant jų pakuočių nebuvo nurodytas notifikuotosios įstaigos identifikacinis numeris, kaip jis suprantamas pagal Direktyvą 1999/5; šis numeris buvo pateiktas tik aparato naudojimo instrukcijose.

21 Manydama, kad ši informacija turi būti pateikta ant paties aparato, kad būtų laikomasi Direktyvoje 1999/5 ir Įstatyminiame dekrete Nr. 269/2001, kuriuo į Italijos teisę perkelta ši direktyva, numatytų reikalavimų, MISE paėmė reikalavimų neatitinkančius aparatus ir skyrė COBRA nuobaudą. Be to, 2011 m. birželio 22 d. sprendimu ji nurodė šiai bendrovei užtikrinti paimtų ir jau Italijos rinkai pateiktų aparatų atitiktį reikalavimams.

22 Dėl šio sprendimo COBRA padavė skundą *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) ir teigė, kad tas sprendimas pagrįstas klaidingu Direktyvos 1999/5, ypač jos III priedo antros pastraipos, supratimu. Šis teismas atmetė skundą ir nusprendė, kad pagal Direktyvą 1999/5 ir Įstatyminį dekretą Nr. 269/2001 reikalaujama ant aptariamų prekių ženklo „Pascal“ aparatų nurodyti notifikuotąją įstaigą, atsakingą už atitikties patikrinimo tikslumą. Po to COBRA padavė apeliacinį skundą *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) ir šiame teisme dar kartą nurodė, kad nagrinėjamas MISA sprendimas neatitinka Direktyvos 1999/5.

23 *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) konstatavo, kad atitinkami aparatai patenka į Direktyvos 1999/5 taikymo sritį, nes jie yra radijo įrenginiai, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalį. Tas teismas pažymėjo, jog, remiantis minėtos direktyvos 5 straipsniu, preziumuojama, kad jos 3 straipsnyje nurodytus esminius reikalavimus atitinka darniuosius standartus atitinkantys gaminiai. Be to, jis nurodė, kad Direktyva 1999/5 yra aiškiai nenuosekli, kiek tai susiję su radijo įrenginių atitiktimi šios direktyvos 3 straipsnyje išdėstytiems esminiams reikalavimams. Pagal minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą aparatai, atitinkantys visus esminius reikalavimus, žymimi CE

atitikties ženklu, numatytu jos VII priede, tačiau minėtoje nuostatoje taip pat numatyta, kad kai taikoma tos direktyvos III priede numatyta procedūra, greta šio ženklo turi būti nurodytas notifikuotosios įstaigos identifikacinis numeris. Tačiau, *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) teigimu, iš šio III priedo matyti, kad kai esminiai radijo bandymai, kuriuos reikia atlikti, buvo apibrėžti darniuosiuose standartuose, nėra būtina, kad greta žymėjimo CE ženklu būtų nurodytas notifikuotosios įstaigos identifikacinis numeris.

24 *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) laikosi nuomonės, kad privalomas notifikuotosios įstaigos įtraukimas, kai egzistuoja darnieji standartai Europos lygmeniu, yra nelogiškas ir prieštarauja proporcingumo ir tinkamumo principams. Tokį požiūrį patvirtina Direktyvos 1999/5 aiškinamosios gairės; jose numatyta, kad kai darniuosiuose standartuose nurodyti visi esminiai radijo įrenginio bandymai, gamintojas, kuris jų laikosi, neprivalo ant savo gaminio pateikti notifikuotosios įstaigos numerio.

25 Tokiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyva [1999/5] turi būti aiškinama taip, kad gamintojas, kuris taiko III priedo antroje pastraipoje numatytą procedūrą, esant darniesiems standartams, kuriuose apibrėžti esminiai radijo bandymai, turi kreiptis į notifikuotąją įstaigą ir greta CE ženklo (jis patvirtina atitiktį minėtoje direktyvoje nurodytiems esminiams reikalavimams) nurodyti šios įstaigos identifikacinį numerį?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar gamintojas, pritaikęs [Direktyvos 1999/5] III priedo antroje pastraipoje numatytą procedūrą, esant darniesiems standartams, kuriuose apibrėžti esminiai radijo bandymai, ir vis tiek savanoriškai kreipęsis į notifikuotąją įstaigą su prašymu patvirtinti minėtų bandymų sąrašą, greta CE ženklo, patvirtinančio atitiktį [šioje direktyvoje] nurodytiems esminiams reikalavimams, turi nurodyti notifikuotosios įstaigos identifikacinį numerį?

3. Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar gamintojas, pritaikęs [Direktyvos 1999/5] III priedo antroje pastraipoje numatytą procedūrą, esant darniesiems standartams, kuriuose apibrėžti esminiai radijo bandymai, ir vis tiek savanoriškai kreipęsis į notifikuotąją įstaigą su prašymu patvirtinti minėtų bandymų sąrašą ir savanoriškai prie gaminio nurodęs įstaigos, į kurią kreipėsi, identifikacinį numerį, turi šį įstaigos identifikacinį numerį nurodyti ir ant gaminio, ir ant jo pakuotės?“

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

26 Pirma, reikia konstatuoti, kad iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aiškiai nematyti, kokia procedūra vadovaudamasi apeliantė pagrindinėje byloje vertino atitinkamo aparato atitiktį esminiams reikalavimams, nurodytiems Direktyvos 1999/5 3 straipsnyje. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo antrasis klausimas pateiktas remiantis prielaida, kad gamintojas kreipėsi į notifikuotąją įstaigą, tačiau tik tam, kad būtų patvirtintas esminių radijo bandymų, kurie turi būti atlikti laikantis darniųjų standartų. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikia atsakyti remiantis šia prielaida, tačiau paliekant jam patikrinti šios prielaidos tikslumą.

27 Antra, reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 1999/5 1 straipsnio 1 dalį ši direktyva taikoma radijo įrenginiams, kaip antai apibrėžtiems jos 2 straipsnio c punkte. Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad aptariamas aparatas yra radijo įrenginys, kaip jis suprantamas pagal pastarąją nuostatą.

Dėl pirmojo klausimo

28 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad jeigu radijo įrenginio gamintojas taiko šios direktyvos III priedo antroje pastraipoje numatytą procedūrą ir naudoja darniuosius standartus šioje pastraipoje nurodytiems bandymams apibrėžti, jis privalo kreiptis į notifikuotąją įstaigą, kaip antai nurodytą minėtos direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje, taigi ir greta CE ženklo nurodyti šios įstaigos identifikacinį numerį.

29 Kalbant apie Sąjungos teisės nuostatų aiškinimą, pažymėtina, kad reikia atsižvelgti ne tik į jų formuluotę, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kurio dalis jos yra, tikslus (2000 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Vokietija / Komisija*, C-156/98, EU:C:2000:467, 50 punktas; 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *eDate Advertising ir kt.*, C-509/09 ir C-161/10, EU:C:2011:685, 54 punktas ir 2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Jafari*, C-646/16, EU:C:2017:586, 73 punktas).

30 Šiuo aspektu, remiantis vien Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antros pastraipos tekstu, galima manyti, kad radijo įrenginį žymint CE ženklu būtina greta nurodyti notifikuotosios įstaigos, nurodytos šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje, identifikacinį numerį, jeigu taikoma minėtos direktyvos III priede numatyta atitikties vertinimo procedūra.

31 Vis dėlto, atsižvelgiant į šio 12 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje daromą nuorodą į šiame III priede nurodytą atitikties vertinimo procedūrą, reikia, pažodžiui aiškinant šią nuostatą, remtis minėto III priedo tekstu.

32 Šiuo klausimu iš nagrinėjamo priedo, į kurį daroma nuoroda minėto 12 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, teksto matyti, kad ne visomis aplinkybėmis reikalaujama notifikuotosios įstaigos dalyvavimo šiame priede numatytoje atitikties vertinimo procedūroje.

33 Iš tiesų, pirma, vykstant šiai atitikties vertinimo procedūrai esminius radijo bandymus atlieka pats „gamintojas“ arba „kitas asmuo jo vardu“. Antra, šiame priede nurodyta, kad „[n]ustatyti, kurie bandymai yra esminiai, privalo gamintojo pasirinkta notifikuotoji įstaiga, išskyrus, jei tie bandymai nurodyti darniuosiuose standartuose“.

34 Taigi iš Direktyvos 1999/5 III priedo teksto matyti, kad pats gamintojas gali nustatyti aparato atitiktį esminiams reikalavimams (pagal šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalį tai yra jos 3 straipsnyje nurodyti reikalavimai), jeigu atliko visus darniuosiuose standartuose apibrėžtus bandymus. Todėl, remiantis vien šiame priede pateikta formuluote, vykdant šią vertinimo procedūrą nėra būtina visomis aplinkybėmis dalyvauti notifikuotajai įstaigai nei renkantis esminius radijo bandymus, nei siekiant juos atlikti.

35 Taigi, jeigu gamintojas pasinaudojo darniaisiais standartais taikant Direktyvos 1999/5 III priede nurodytą atitikties vertinimo procedūrą, minėtos direktyvos 12 straipsnio 1 dalies antros pastraipos tekstas, siejamas su jos III priedo tekstu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nėra reikalaujama notifikuotosios įstaigos dalyvavimo, todėl ir tokios įstaigos identifikacinio numerio nurodymo radijo įrenginį žymint CE ženklu.

36 Tokį aiškinimą patvirtina Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antros pastraipos kontekstas.

37 Iš tiesų skirtingas aiškinimas reikštų, kad notifikuotoji įstaiga privalo dalyvauti esant situacijai, kai atitinkamo radijo įrenginio atitiktis minėtos direktyvos 3 straipsnyje išdėstytiems esminiams reikalavimams jau yra preziumuojama.

38 Šiuo aspektu Direktyvos 1999/5 10 straipsnyje numatytos vertinimo procedūros siekiant nustatyti aparato atitiktį minėtiems reikalavimams, išdėstytiems šios direktyvos 3 straipsnyje. Minėto 10 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad kai gamintojas taikė darniuosius standartus, radijo įrenginiams

gamintojo pasirinkimu taikomos vertinimo procedūros, numatytos šios direktyvos III, IV arba V prieduose. Vis dėlto, kaip pažymėta šio sprendimo 34 punkte, notifikuotoji įstaiga neprivalo visomis aplinkybėmis dalyvauti minėtos direktyvos III priede nurodytoje vertinimo procedūroje.

39 Be to, Direktyvos 1999/5 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jeigu aparatas atitinka „darniuosius standartus“, kurie šios direktyvos 2 straipsnio h punkte apibrėžti kaip „techninė[s] specifikacij[os], kuri[os] <…> [priimtos siekiant] nustatyti europin[į] reikalavim[ą], kurio laikytis nėra privaloma <…>“, iš to išplaukia atitikties esminiams reikalavimams prielaida.

40 Šią prielaidą patvirtina tiek Direktyvos 1999/5 27 konstatuojamoji dalis, kurioje nurodyta, kad „suderintų standartų laikymasis suteikia pagrindą prielaidai dėl esminių reikalavimų atitikties“ ir kad „leidžiama naudoti ir kitas esminius reikalavimus atitinkančias priemones“, tiek minėtos direktyvos III priedas, pagal kurį gamintojas atleidžiamas nuo pareigos kreiptis į notifikuotąją įstaigą dėl jame numatytos procedūros, jeigu aparatų atitiktis buvo įvertinta pasinaudojus darniaisiais standartais.

41 Kadangi aparato atitiktis esminiams reikalavimams preziumuojama dėl naudojimosi darniaisiais standartais ir atsižvelgiant į šio sprendimo 34 punkte pateiktą aiškinimą, kad notifikuotosios įstaigos dalyvavimas nėra būtinas, jeigu radijo įrenginio gamintojas pasinaudojo šiais standartais, negalima reikalauti, kad gamintojas, kuris pasinaudojo darniaisiais standartais taikant Direktyvos 1999/5 III priede nurodytą vertinimo procedūrą, kreiptųsi į notifikuotąją įstaigą, taigi ir kad greta CE ženklo ant radijo įrenginio nurodytų šios įstaigos identifikacinį numerį.

42 Be to, šis Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antros pastraipos aiškinimas atitinka minėta direktyva siekiamą tikslą. Iš tiesų iš šios direktyvos 14 ir 32 konstatuojamųjų dalių matyti, jog ja siekiama užtikrinti laisvą prekių judėjimą apribojant kliūtis šiam laisvam judėjimui būtinais ir proporcingais nacionaliniais reikalavimais, kartu užtikrinant, kad radijo įrenginiai nekeltų vengtino pavojaus sveikatai.

43 Šiuo aspektu pagal Direktyvos 1999/5 1 straipsnį ja nustatoma tokių įrenginių pateikimo rinkai, laisvo judėjimo ir eksploatacijos pradžios Sąjungoje reguliavimo sistema. O šios direktyvos 7 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės leidžia pradėti eksploatuoti šiuos įrenginius, kad būtų naudojami pagal paskirtį, jeigu jie „tenkina <…> esminius reikalavimus“. Šie reikalavimai apibrėžti Direktyvos 1999/5 3 straipsnyje ir, be kita ko, apima naudotojo sveikatos apsaugą ir saugą.

44 Kaip konstatuota šio sprendimo 39 ir 40 punktuose, Direktyvos 1999/5 5 straipsnyje nustatyta prielaida, kad šios direktyvos 3 straipsnyje išdėstyti reikalavimai yra įvykdyti, jeigu aparatas atitinka darniuosius standartus. Todėl tokiu atveju notifikuotosios įstaigos dalyvavimas nėra būtinas siekiant įsitikinti, kad minėti įrenginiai nekelia vengtino pavojaus sveikatai, taigi taip pat nėra būtinas siekiant apsaugoti naudotojo sveikatą ir užtikrinti jo saugą.

45 Šį aiškinimą patvirtina aplinkybė, kad notifikuotosios įstaigos funkcija, kaip antai apibrėžta Direktyvos 1999/5 11 straipsnio 1 dalyje, tėra vykdyti „atitinkamas užduotis“, susijusias su šios direktyvos 10 straipsnyje numatytomis vertinimo procedūromis, o ne patvirtinti visų aparatų atitiktį esminiams reikalavimams, išdėstytiems jos 3 straipsnyje.

46 Be Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antros pastraipos teksto ir konteksto ir šios direktyvos tikslo analizės, šio sprendimo 35 punkte pateiktą aiškinimą patvirtina ir Komisijos parengtos Direktyvos 1999/5 aiškinamosios gairės. Iš tų gairių dalies „*III priedo neaiškumas*“ matyti, kad kai darniuosiuose standartuose nurodyti visi esminiai radijo įrenginio radijo bandymai, gamintojas, kuris laikosi tų standartų, neprivalo ant šio aparato nurodyti notifikuotosios įstaigos identifikacinio numerio. Minėtose gairėse pažymėta, kad notifikuotoji įstaiga nedalyvauja Direktyvos 1999/5 III priede nurodytoje atitikties procedūroje, jeigu gamintojas naudojasi darniaisiais standartais, todėl šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje išdėstyta pareiga netaikoma, jeigu minėtas gamintojas pasinaudojo darniaisiais standartais.

47 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad jeigu radijo įrenginio gamintojas taiko šios direktyvos III priedo antroje pastraipoje numatytą procedūrą ir naudoja darniuosius standartus šioje pastraipoje nurodytiems bandymams apibrėžti, jis neprivalo kreiptis į notifikuotąją įstaigą, kaip antai nurodytą minėtos direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje, taigi ir greta CE ženklo nurodyti šios įstaigos identifikacinio numerio.

Dėl antrojo klausimo

48 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad radijo įrenginio gamintojas, kuris taikė šios direktyvos III priede nurodytą procedūrą naudodamasis darniaisiais standartais, kuriuose apibrėžti esminiai radijo bandymai, kuriuos reikia atlikti, turi greta CE ženklo nurodyti notifikuotosios įstaigos identifikacinį numerį, kai savanoriškai kreipėsi į šią įstaigą, nors neprivalėjo to daryti, dėl minėtuose darniuosiuose standartuose numatytų esminių radijo bandymų sąrašo patvirtinimo.

49 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, negalima reikalauti, kad toks gamintojas greta CE ženklo nurodytų notifikuotosios įstaigos numerį, jeigu į šią įstaigą buvo savanoriškai kreiptasi dėl minėtuose darniuosiuose standartuose numatytų esminių radijo bandymų sąrašo patvirtinimo.

50 Iš tiesų, jeigu gamintojas taiko Direktyvos 1999/5 III priedo antroje pastraipoje nurodytą atitikties vertinimo procedūrą ir naudoja darniuosius standartus minėtoje pastraipoje nurodytiems bandymams apibrėžti, jis neprivalo kreiptis į notifikuotąją įstaigą, taigi ir greta CE ženklo nurodyti šios įstaigos identifikacinio numerio; tuo remiantis darytina išvada, jog negalima reikalauti, kad gamintojas greta CE ženklo nurodytų tokios įstaigos identifikacinį numerį, kai jis savanoriškai kreipiasi į tokią įstaigą.

51 Tokį aiškinimą patvirtina aplinkybė, kad, kaip savo rašytinėse pastabose pažymėjo Komisija, tuo atveju, kai notifikuotoji įstaiga nėra atsakinga už šių bandymų pasirinkimą, pareiga nurodyti jos identifikacinį numerį netektų prasmės atsižvelgiant į šio sprendimo 40 punkte išdėstytus vertinimus.

52 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 1999/5 12 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad radijo įrenginio gamintojas, kuris taikė šios direktyvos III priede nurodytą procedūrą naudodamasis darniaisiais standartais, kuriuose apibrėžti esminiai radijo bandymai, kuriuos reikia atlikti, neturi greta CE ženklo nurodyti notifikuotosios įstaigos identifikacinio numerio, kai savanoriškai kreipėsi į šią įstaigą, nors neprivalėjo to daryti, dėl minėtuose darniuosiuose standartuose numatytų esminių radijo bandymų sąrašo patvirtinimo.

Dėl trečiojo klausimo

53 Atsižvelgiant į atsakymus, pateiktus į pirmąjį ir antrąjį klausimus, į šį trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

54 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

1. **1999 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/5/EB dėl radijo ryšio įrenginių ir telekomunikacijų galinių įrenginių bei abipusio jų atitikties pripažinimo, iš dalies pakeistos 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009, 12 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad jeigu radijo įrenginio gamintojas taiko šios direktyvos III priedo antroje pastraipoje numatytą procedūrą ir naudoja darniuosius standartus šioje pastraipoje nurodytiems bandymams apibrėžti, jis neprivalo kreiptis į notifikuotąją įstaigą, kaip antai nurodytą minėtos direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje, taigi ir greta CE ženklo nurodyti šios įstaigos identifikacinio numerio.**

2. **Direktyvos 1999/5, iš dalies pakeistos Reglamentu Nr. 596/2009, 12 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad radijo įrenginio gamintojas, kuris taikė šios direktyvos III priede nurodytą procedūrą naudodamasis darniaisiais standartais, kuriuose apibrėžti esminiai radijo bandymai, kuriuos reikia atlikti, neturi greta CE ženklo nurodyti notifikuotosios įstaigos identifikacinio numerio, kai savanoriškai kreipėsi į šią įstaigą, nors neprivalėjo to daryti, dėl minėtuose darniuosiuose standartuose numatytų esminių radijo bandymų sąrašo patvirtinimo.**

Parašai.